

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2018 жылғы 20 қыркүйектегі
№ 469 бұйрығына 61- қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 501-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабы б) тармақшасына сәйкес әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – әдеби шығармаларды қабылдау және саралау арқылы адамның рухани құндылықтарының қалыптасуына ықпал жасау, білімдерін, қабілеттерін, дағдыларын жекелік таңдау негізінде әлем мен өзін-өзі тануға қолдана алатын білікті оқырман тәрбиелеу.

3. Оқытудың міндеттері:

1) қазақ, орыс және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде әлеуметтік тұрғыда табысты бейімделуіне ықпал жасайтын білімдерді, қабілеттерді, дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылар көркем әдебиет шығармаларының авторлық түпкі ойын терең түсінулері үшін, әдебиеттанушылық түсініктердің меңгерілуіне ықпал жасау;

3) шығармаларды саралау негізінде сындық саралау, теңеу, қорыту, ұқсастық пен себептік-нәтижелік байланысты анықтау, құбылыстарды жіктеу, логикалық және сыни пайымдамалар мен пікірлерді құру дағдыларын қалыптастыру;

4) түрлі жанрдағы әдеби шығармаларды терең түсіну мен саралау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту.

4. Бағдарламаның мазмұны заттық нәтижелерге қол жеткізуден басқа, түзеу міндеттерін жүзеге асыру бойынша жүйелік жұмыстарды қарастырады:

есту, есту-көру қабылдауын дамыту; бейтарап және белсенді сөздігін өсіру; сөйлеуінде вербализмді болдырмау, тілдің семантикалық жағымен жұмыс; тілдің грамматикалық және фонетикалық құрылымының бұзылымдарын түзеу; дислексияны, дисграфияны және дизорфографияны болдырмау және жеңу.

2 - тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

5. Тілді оқыту, оқытудың түзеу-дамытушылық және әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты қағидаларының негізінде және жіктемелік, әрекеттік, коммуникативтік, құндылықты-бағдарлаушылық, дифференциалдық тәсілдер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолдану негізінде, жүзеге асырылады.

6. Оқытудың түзеу-дамытушылық бағыты, оның ерекше білімдік қажеттіліктері ескеріле отырып, оқу ісінің арнайы тәсілдері және әдістері арқылы жүзеге асырылады.

7. Әлеуметтік-бейімдеушілік бағыты тұлғаның әлеуметтік бейімделмеушілігін жеңу немесе азайтуды қарастырады. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін қажетті тәртіп пен өмірлік нормаларының меңгерілуі бойынша арнайы жұмыстар қарастырылады.

8. Әрекеттік тәсіл қағидасы: оқыту барысында педагогтың басшылығымен заттық-практикалық, ізденушілік әрекеттер кең қолданылады, бұл оқу материалын түсінуге жағдайлар жасайды; заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функцияларының сенсомоторлық негізін дамытуға (қабылдауы, тілі, ойлау қабілеті), білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толықтыруға, жалпыбілімдік пәндер бойынша білімдер мен дағдыларды меңгерулеріне мүмкіндік береді.

9. Коммуникативтік тәсіл – ақпаратты беру және хабарлау, тілдік қатынас барысында білімдерімен, қабілеттерімен және дағдыларымен алмасу; тіл арқылы қатынас жасау қабілеттілігі оқыту нәтижесі болып табылады.

10. Оқытудың практикалық бағыты білім алушылардың оқыған материалы мен практикалық іс-әрекеті арасындағы тығыз байланысты, практикалық-бағдарлық міндеттерді шешуде бірінші кезекті мағынасы бар, білімдері мен қабілеттерінің қалыптасуын болжайды.

11. Білім алушыларға қарасты жіктемелік және жекелік тәсіл, олардың Бағдарлама мазмұнын меңгерудегі бірдей емес мүмкіндіктерін көрсететін ерекше білімдік қажеттіліктерінің ескерілуін, оқу материалын меңгеру барысында көрініс алатын және алған білімдерінің, дағдыларының, қабілеттерінің сапасына әсер ететін, вариативті типологиялық ерекшеліктерінің болуын болжайды. Әрбір типологиялық топ үшін педагог олардың мүмкіндіктеріне сәйкес, қолжетімді күрделілік пен көлемін ескере отырып, оқу материалының мазмұнын таңдап алады; оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестігі, оқыту тәсілдері мен әдістері түрлендіріледі. Білім

алушылардың топтарға бөлінуі шартты және қозғалмалы. Жіктемелі тәсіл оқытудың жекеленуімен толықтырылады.

12. Ақпараттық коммуникативтік біліктілігін қалыптастыру мақсатында білім алушылар түрлі дереккөздік ақпараты бар әртүрлі жұмыстарды, соның ішінде инновациялық коммуникациялық технологияларды қарастырады (оқытын машиналар, сөздіктер, анықтамалар, бұқаралық ақпарат құралдары, ғаламтор, компьютер).

13. Қоғамның әлеуметтік-экономикалық және мәдени өмірінің түрлі аспектілерін қамтитын, түрлі үлгідегі және жанрдағы мәтіндерді қолданылады, бұл білім алушылардың орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық сауаттылық деңгейін, сондай-ақ тілдік мәдениет деңгейін көтеруге, саралау дағдыларын жаттықтыруға және тілдің түрлі жанрдағы, стилдегі байланысты сөйлемдерді меңгерулеріне мүмкіндік береді.

14. Мәтіндік материалды таңдау барысында этномәдени компонентін ескере отырып, білім мазмұнының тәрбиелік компонентін күшейту қарастырылады (қазақ әдебиетінің, орыс әдебиетінің ұлттық-мәдени ерекшеліктері жөнінде, біздің еліміздің аумағында тұратын басқа халықтар мәдениеті жөнінде мәліметтер).

15. Мәтіндер мазмұны білім алушылардың рухани-адамгершіліктік қасиеттері мен қазақстандық патриотизмді қалыптастыруға және өмірде жалпыұлттық «Мәңгілік Ел» идеясын іске асыруға, этникааралық және мәдениаралық коммуникация жағдайында төзімділік пен қатынасты дамытуға бағытталады.

16. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу барысында педагог бірқатар ерекше және жалпы әдістемелік талаптарға сүйенеді:

1) үздіксіз түзеу және дефицитарлық функцияларын дамыту (сенсорлық, моторлық, психикалық);

2) кеңістіктік ұғымдарды, коммуникативтік әрекеттерді, сезіну мен ұсақ моториканы, есту, көру және тактильдік қабылдауды дамыту;

3) меңгерген компенсаторлық тәсілдерін, қабілеттері мен дағдыларын, қалпына келтірілген және түзетілген функцияларын түрлі оқу процесі барысында, сабақта және сабақтан тыс кезде, айналасындағылармен қатынас жасау кезінде белсенді түрде қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ету;

4) әлеуметтік құзіретін белсендету және өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын, танымдық белсенділік пен танымдық қызығушылығын, тұлғаның эмоциялық-еріктік саласы мен оң қасиеттерін дамыту.

17. Білім алушылардың психофизикалық бұзылымдарын түзеу мақсатында қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

1) лингвистикалық шолу әдісі: алғашқылық, синхрондық, кейінгілік, толық және таңдамалы;

2) кроссвордтарды табу, ребустарды, шарадаларды шешу;

3) тірек сызбалар, кестелер;

4) мәтінді редакциялау;

5) анықтама-дәптерін дайындау және қолдану (әдебиеттік теминдер мен ұғымдар);

6) шешендік іскерлік;

7) мен білемін;

8) автор;

9) ақпаратты шығару

10) ең қызықты фактілер;

11) жазушыға, ақынға сұрақтар;

12) «..... сұхбат алу»;

13) дайын мәтіннің тақырыптық торын құрастыру тәсілі және тақырыпты құру барысындағы есептеулер тәсілі;

14) болашақ тақырыптың микротақырыптарын ашу сызбасын құрастыру тәсілі және оны дайын мәтіннен есептеп шығару тәсілі;

15) тәсілдерді қолдана отырғандағы тіл шығармашылығы: «Еркін ассоциациялар тәсілі» (суреттердің деректері бойынша), «Не болар еді, егер ...» (білім алушы өзіне осындай сұрақ қойып жауап беруге тырысады), «Әңгімені жалғастыр»;

16) «мағыналық бірліктер» тәсілі мағыналық жады мен логикалық ойлау қабілетін дамытуға арналады. Тәсілдер: мәтіннің сараптамасы немесе шағын-баяндау, мұнда білім алушы дәйекті түрде екі сұраққа жауап береді: «Бұл мәтінде кім (немесе не) туралы айтылады?» және «Бұл жөнінде не айтылады (хабарланады)?». Қолданылатын мини-баяндаулар көлемі үлкен мәтінге қарасты қорқынышын жеңіп, эмоциялық-еріктік саласының қалыптасуына көмектеседі. Жеке тәжірибесін қолдану: жанұядағы туыстық байланыстардың аналогиясы бойынша мәтін немесе сөйлем ішіндегі туыстық байланыстарды анықтау.

18. Оқи білу дағдысын дамыту бойынша тапсырмалар мысалдары:

1) сөздермен ойындар (анаграммалар, палиндромалар, сөздің ішіндегі сөзді табу);

2) мәтіннің басы немесе атауы бойынша оқиғаның дамуын болжау;

3) әңгіменің жоспар-картасын құру.

19. Қазақ әдебиетін оқыту барысында ақпарат көзі ретінде мәтінмен жұмыс күшейтіледі, оны тез оқуын дамытуға, басты немесе екінші кезектегі, ашық немесе жасырынды, мәтіндік немесе мәтіннен тыс ақпаратты бөліп шығару қабілетін дамытуға бағыттау, ақпаратты ықшамды көрсетіп, көпшілік алдында сөйлеуге, өз ой-пікірін айтуға, оларды ауызша (пікірталас, жарыссөз, баяндама) және жазбаша (эссе) түрде жеткізе білуге үйрету.

20. Әдебиет бойынша оқу процесін сыншылдық ойды дамытуға бағыттап ұйымдастыру, оқу субъекттерінің тең құқылы қарым-қатынастарын, араларында әңгімелесу қатынасты, пікірталас барысында өз пікірлерін айта білуін, өзгелердің пікірін тыңдауын, түсінуін және қабылдауын, өз позициясын қорғауда дәлелдер жүйесін келтіре білуін, түрлі позицияларды салыстыра білуін тудырады.

21. Әдеби көздерін зертелеу барысында сыншылдық ойды дамыту, бірінші кезекте, мәтінмен жұмыс істеумен байланысты; мұнда мәтіннің сипатына қарай оқу процесі тәсілдерін үйрету түрлері(ақпараттық немесе әдеби мәтін) және жұмыс тәсілдері(дайын мәтінді оқу емесе жазбаша мәтін құру) бойынша біріктіреді.

22. Оқырмандық қабілетін дамытуға үлкен мән беріледі: ашық түрде берілген ақпаратты табу; қорытындыларды тұжырымдау; ақпаратты түсіндіру және қорыту; мәтіннің мазмұнын, тілдік ерекшеліктерін және құрылымын саралау.

23. Әдебиетті оқыту барысында техникалық құрылғылар (аппаратура) және дидактикалық құралдар (ақпарат тасушы) белсенді түрде қолданылады, оның ішінде:

1) интерактивтік панелі және үшөлшемді аксессуарлары бар «Мультимедиялық интерактивтік оқытатын бағдарламалық-әдістемелік кешен» электрондық ресурсы - теориялық материал мен практикалық білімдердің меңгерілу тиімділігін жоғарылату үшін;

2) дыбыстық сигналады визуалдайтын «Логопедиялық тренажер» - арнайы тыныс алу және дауыс жаттығуларын өткізу барысында, әсіресе тұтықпасы мен дизартриясы бар балалармен жұмыс істегенде;

3) тілдік коммуникацияны меңгеру және дамытуға арналған тілдік тренажер» ассистивтік құрылғысы - қажетті мөлшерде жалпақ сөйлемдік тілді меңгермеген білім алушылар үшін, сонымен бірге білім алушылардың тілдік шектелуі кезеңінде.

3-тарау. «Қазақ әдебиеті» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

24. «Қазақ әдебиеті» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағатты;

6) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағатты құрайды.

25. Пәндік білімнің мазмұны коммуникативтік әрекеттер мен коммуникативтік дағдыларға негізделген; коммуникативтік дағдылардағы оқу мақсаттары әр сынып деңгейіне сәйкес динамикалық даму бағытында жасалған.

26. Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 3 бөлімді қамтиды:

1) түсіну және жауап беру;

2) анализ және интерпретация;

3) бағалау және салыстырмалы анализ.

27. «Түсіну және жауап беру» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) терминдерді түсіну;
- 2) көркем шығармалар мазмұнын түсіну;
- 3) жатқа оқу және дәйексөз алу;
- 4) жоспар құру;
- 5) мазмұндама;
- 6) сұрақтарға жауап беру.

28. «Анализ және интерпретация» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жанр;
- 2) тақырып пен идея;
- 3) әдеби шығарманың композициясы;
- 4) кейіпкерлерді сипаттау;
- 5) көркем шығарманың тілі;
- 6) автордың көзқарасы;
- 7) шығармашылық жұмыс.

29. «Бағалау және салыстыру» бөлімі келесідей бөлімшелерді қамтиды:

- 1) көркем шығарманы бағалау;
- 2) оның тарихи және көркемдік құндылығы;
- 3) әдеби шығармаларды салыстыру;
- 4) әдеби сын.

30. 5-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем әдебиет туралы жалпы түсінік; әдеби шығарманың фабуласы мен сюжеттік дамуы; кейіпкерлер портреті мен бейнесі; шағын көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; қысқаша жоспар; әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясы, сұрақтарға қысқаша түрде және толықтай жауап беру;

2) анализ және интерпретация: мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау; мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын белгілеу; мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінінде композиция элементтерін анықтау; бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тарихи құндылығын бағалау; кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау; әдеби шығармаларды салыстыру, ұқсастығы мен айырмашылығын түсіндіру; сыни хабар шығарманы талқылауға қатысу, өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

31. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) «Керкұла атты Кендебай» ертегісі;

- 2) «Қобыланды батыр» жыры;
- 3) Асан қайғы «Асан қайғының жерге айтқан сыны» аңызы;
- 4) Дулат Бабатайұлы «О, Ақтан жас, Ақтан жас» өлеңі;
- 5) Ы. Алтынсарин «Қыпшақ Сейітқұл», «Атымтай Жомарт», «Дүние қалай етсең табылады?» әңгімелері;
- 6) А. Байтұрсынұлы «Егіннің бастары» мысалы, «Адамдық диқаншысы» өлеңі;
- 7) Б. Соқпақбаев «Менің атым – Қожа» хикаяты;
- 8) М. Қабанбай «Бауыр» әңгімесі;
- 9) Т. Нұрмағамбетов «Анасын сағынған бала» әңгімесі;
- 10) Н. Ақыш «Нағыз әже қайда?» әңгімесі.

32. 6-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтау; көркем әдебиет туралы жалпы түсінік, негізгі және қосалқы ақпарат; қарапайым дәйексөз жоспар құрау; көркем шығармалардан орта көлемді үзінділерді мәнерлеп оқу, жатқа айту; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; сұраққа толық жауап беру;

2) анализ және интерпретация: жанрдың түрін және белгілерін анықтау; құрылымдық элементеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын белгілеу; мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісі, оқиға орны мен кейіпкер бейнесін сипаттап жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; өз ойы мен сезімдерін білдіру; өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау.

33. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) «Аяз би» ертегісі;
- 2) «Алып Ер Тұңға» жыры;
- 3) Әл-Фараби «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді» өлеңдері;
- 4) Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық» толғаулары;
- 5) А. Құнанбайұлы «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Ғылым таппай мақтанба» өлеңдері, қара сөздері: «Бірінші сөз», «Жетінші сөз», «Отыз бірінші сөз»;
- 6) С. Торайғыров «Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы» өлеңдері;
- 7) С. Мұратбеков «Жусан иісі» әңгімесі;

- 8) О. Бөкей «Тортай мінер ақбоз ат» әңгімесі;
- 9) А. Алтай «Прописка» әңгімесі;
- 10) Е. Жүніс «Менің атым - Тәуелсіздік» өлеңі;
- 11) Дж. Лондон «Мексика ұлы» әңгімесі.

34. 7-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: көркем туындының егжей-тегжейлігін түсіну, мәлім де беймәлім ақпарат; әдеби шығарма сюжетінің құрамдас бөлшектерін талдау; мәтіннен көркем шығармадағы кейіпкер бейнесін сипаттайтын дәйексөздерді өз бетімен табу және мәнерлеп оқу; күрделі жоспар; үзінділерді жатқа айту; шығарманың мазмұны мен үзінділерін қысқаша, толық, ішінара мазмұндау; кейіпкерлер мен оқиғалар жайында өз ойын білдіру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру;

2) анализ және интерпретация: жанр мен белгілерін анықтау; шығарманың тақырыбы мен идеясын белгілеу; кейіпкерлер, олардың әрекеттері, мінез-құлық себептері, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; шығарма мәтінде композиция элементтерін бөлу; эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармашылық жұмыс (шығарма, пікір, репортаж) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы талқылауға қатысу; кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау; шығармалар мен кейіпкерлерді өзара салыстыру, олардың тарихи және көркемдік құндылығын анықтау; тақырыпты ашудың толықтығы мен тереңдігі, композициялық бірлігі, дәйексөзді орынды қолдану тұрғысынан өзінің және сыныптастарының ауызша және жазбаша сөйлеу тілін бағалау; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы сыни шолу жазу.

35. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы»;
- 2) Орхон-Енисей ескерткіштері «Күлтегін» жыры;
- 3) Ш. Қанайұлы «Зар заман»;
- 4) Жиёмбет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім»;
- 5) Р. Ғамзатов «Ана тілі» өлеңі, «Менің Дағыстаным» әңгімесі;
- 6) С. Аронұлы «Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы»;
- 8) Ж. Жабаев «Июнь жарлығы»;
- 9) М. Жұмабаев «Батыр Баян»;
- 10) М. Әуезов «Көксерек»;
- 11) Қ. Қайсенов «Жау тылында»;
- 12) Қ. Әбдіқадыров «Қажымұқан» хикаяты;
- 13) А.С. Пушкин «Ескерткіш».

36. 8-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилог, прологтар; тарихи образ (кейіпкер); көркем шығарманы түсіну; ақпаратты сыни тұрғыдан ұғыну; ашық және жасырын ақпарат; өз бетімен дәйексөздер мен шығарманың тақырыбын ашатын үзінділерді мәтіннен табу және мәнерлеп оқу; күрделі дәйексөз жоспары; шығарманың мазмұнын айтып беру; проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру; көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) анализ және интерпретация: жанрды және оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, поэма); шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау; автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру; шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу; әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейіпкерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер) жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы; шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру және жаңашылдығы; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе; шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

37. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері;

2) Ахмет Йассауи «Даналық кітабы»;

3) Ақтамберді Сарыұлы «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет» толғаулары;

4) «Қыз Жібек» жыры;

5) Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»;

6) М. Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа» өлеңдері;

7) Ш. Құдайбердіұлы «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі;

8) Б. Момышұлы «Ұшқан ұя» әңгімесі;

9) С. Сарғасқаев «Тәмшіш қара»;

10) М. Шаханов «Нарынқұм зауалы»;

11) Т. Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі;

12) Ж. Сахиев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері.

38. 9-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алынған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) анализ және интерпретация: шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырып пен идеясын анықтау; мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау; автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын белгілеу тәсілдерін анықтау; басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру; әдеби және еркін тақырыпқа шығарма мен пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру);

3) бағалау және салыстыру: шығарманы өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

39. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

- 1) Ж. Баласағұн «Құтты білік»;
- 2) Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі;
- 3) М. Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы;
- 4) С. Датұлы «Балаби мен Сырым»;
- 5) Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені»;
- 6) «Біржан-Сара» айтысы;
- 7) Д. Исабеков «Әпке» драмасы;
- 8) М. Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы;
- 9) М. Темірхан «Тәуелсізбін» өлеңі;
- 10) Т. Әбдіков «Қонақтар».

40. 10-сыныпқа арналған «Қазақ әдебиеті» пәнінің базалық мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманы сюжеттік-композициялық тұрғыдан талдау; әдеби шығармадағы психологизм; көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі; көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану; ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, оқыған шығармаға деген өз көзқарасын дәлелді тұжырымдау; өз бетімен мәтінде шығарманың мәселесіне қатысты үзінділерді табу; қажетті дәлелдемелер келтіру;

2) анализ және интерпретация: көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу, диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету; лирикалық шегіністердің мәнін түсіндіру; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың түрлерін (троп

пен фигура) талдай отырып, автор стиліне баға беру; көркем шығарманың бөлшектері арқылы автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау; өз бетімен шығармашылық жұмыстарын жазу: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); паравербальді құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою; шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; әдеби эссе жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

41. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз, не ғайып, не даусыз...»;

2) Төле би «Ердің бақыты – әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын, не қымбат, не қиын»;

3) Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай»;

4) М. Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», « Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек»;

б) Ш. Уәлиханов «Ыстықкөл күнделігі»;

7) І. Жансүгіров «Құлагер» поэмасы;

8) Б. Майлин «Шұғаның белгісі» хикаят;

9) Ғ. Мүсірепов «Ұлпан» романы;

10) Т. Айбергенов «Сағыныш»;

11) Ф. Оңғарсынова «Өлең мен сені аялап өтем»;

12) М. Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы;

13) К. Гамсун «Аштық» романы.

4-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

42. Бағдарламаның мазмұны бөлім бойынша оқыту ұйымдастырылған. Бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 5.5.1.1 кодында «5» – сынып; «5.1» – бөлімше; «1» – оқу мақсатының реттік нөмірі.

43. Оқыту мақсаттары бойынша күтілетін нәтижелер:

1-кесте

«Түсіну және жауап беру» бөлімі	
Бөлімш	Оқыту мақсаттары

е	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
1.1 Терминдерді түсіну	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер; 5.1.1.2 терминдерді дұрыс айту	6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора перифраз; драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм, тарихи образ (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, автобиография; 8.1.1.2 әдебиеттану элементтері бар мәтін оқығанда кезең-кезеңдік және қорытынды өзін бағалау	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типизация, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау	10.1.1.1 терминдерді түсіну: портрет, пейзаж, символ, символика, көркем деталь, көркем уақыт, көркем кеңестік, ретроспекция, мысқыл, мазақ; 10.1.1.2 сөйлеу әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
1.2 Көркем шығармалар мазмұнын түсіну	5.1.2.1 көркем шығармалар туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну;	6.1.2.1 көркем шығармалар туралы жалпы түсінік, негізгі және	7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығарма	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну,	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну;	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну;

	5.1.2.2 түзетілген дыбыстар ды дұрыс айтуын бақылау	екінші кезектегі ақпаратт ы түсіну	лардың егжей- тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау	ашық және жасырын (астарлы) ақпаратт ы ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырма лар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру	естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.2.2 кұрбысы ның жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою	естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылғ ан жұмыста рдың сапасы туралы бағалау пікір құрастыр а білу
1.3 Жатқа оқу және дәйек сөз алу	5.1.3.1 көркем шығарма лар-дан шағын көлемді үзінділер ді (поэтикал ық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2 тапсырма лар-ды орындау сапасын бақылау үшін кинестет ика-лық	6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикал ық, прозалық, драмалық); фрагмент терін жатқа айту 6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдылар ын меңгеру	7.1.3.1 мәтінде лирикалы қ кейіпкерд ің сипаттам асына байланыс ты шығарма лар-дан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.3.2 шығарма ның мағынасы н жеткізу	8.1.3.1 шығарма ның тақырыб ын ашатын дәйексөз, үзінділер ді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 8.1.3.2 критерий лерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау	9.1.3.1 шығарма ның тақырыб ын ашатын дәйексөз, үзінділер ді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.3.2 оқу тапсырма ларын орындау ына шынайы өзін-өзі бағалау	10.1.3.1 шығарма ның тақырыб ын ашатын дәйексөз, үзінділер ді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 10.1.3.2 сөйлеу мәдениеті н меңгеруг е ұмтылуы н көрсету

	және көру анализаторларын пайдалану		үшін паравербаальді құралдарды қолдану			
1.4 Жоспар құру	5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау; 5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну	6.1.4.1 қарапайым дәйеккөз жоспар құрау	7.1.4.1 күрделі жоспар құрау	8.1.4.1 күрделі дәйеккөз жоспар құрау	9.1.4.1 тезистік жоспар құрау	10.1.4.1 тезистік және дәйеккөз жоспар құрау
1.5 Мазмұндама	5.1.5.1 шығарманың мазмұнын немесе үзіндісін қысқаша қайталап айтып беру; 5.1.5.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету	6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру	7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісін мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыр	8.1.5.1 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып шығарманың және үзіндісін мазмұнын айтып беру; 8.1.5.2 өз әрекетін сөздік реттеу	9.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 ісәрекеттерінің мәнін ашық оймен жеткізу	10.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру

			у			
1.6 Сұрақтарға жауап беру	5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру; 5.1.6.2 тірек сөздер бойынша өз әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу	6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру; 6.1.6.2 ауызша нұсқаулар бойынша әрекеттену	7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 7.1.6.2 көру моделіне сүйене отырып байланыстырып сөйлеу	8.1.6.1 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру	9.1.6.1 дереккөздерді пайдалана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою	10.1.6.1 негізгі сюжеттік көріністерді, тірек сөздермен дереккөздерді пайдалана отырып жайылма сұрақтар құрастыру; 10.1.6.2 мәтінді оқу барысында өзін және өзара бағытталған бақылауды жүзеге асыру

2-кесте

«Анализ және интерпретация» бөлімі						
Бөлімше	Оқыту мақсаттары					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
2.1 Жанр	5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін	6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	7.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	8.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау	9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.1.2 құрбысының	10.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау

	анықтау				сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету	
2.2 Тақырып пен идея	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау	6.2.2.1 құрылымдық элементтеріне негізделі отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекеттен және 4-5 әрекетке нұсқау құрау	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау	8.2.2.1 шығарманың мәселе байланысты өз ойын білдіреті отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу	9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырыбы мен идеясын анықтау	10.2.2.1 көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; 10.2.2.2 шығарманың тақырыбы мен идеясын талқылауда вербалды және вербалсыз құралдарды дұрыс іріктеу
2.3 Әдеби шығарманың композициясы	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінде	6.2.3.1 шығарма композициясынағы белгілі бір эпизодты	7.2.3.1 шығарма мәтінде композиция элементтерін бөлу;	8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшекте	9.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау,	10.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау,

	композиция элементтерін анықтау	ң алатын маңызын а негіздеме жасау; 6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың көмегіне жүгіну	эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; 7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру	н тұтасқа қарай талдау	композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру	композиция түрлерін ажырату, ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету; лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру 10.2.3.2 сюжеттің композициялық шешімін ұсыну
2.4 Кейіпкерлерді сипаттау	5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге сипаттама беру; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету	6.2.4.1 мәтіннен дәйек сөздер мен жоспар пайдалан а отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын	7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалан а отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастап, аяқтау	8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; 8.2.4.2 кейіпкердің іс-әрекетіне	9.2.4.1 кейіпкерлер, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 9.2.5.2 өзінің сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету	10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану

		сақтауын қадағалау		өз ойын білдіру; 8.2.4.3 мәтінмен жұмыс істей білу (ақпарат алу)		
2.5 Көркем шығар маның тілі	5.2.5.1 шығарма дағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдар ы-ның (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынада ғы сөздер, қайталау, өлең құрылыс ы) мағынасы н анықтау	6.2.5.1 шығарма дағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдар ының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынада ғы сөздер, қайталау, өлең құрылыс ы) мағынасы н анықтау	7.2.5.1 шығарма дағы көркем ауыстыру ларды (троптард ы: метафора , кейіптеу, метоними я, гипербол а, литота, аллегория , антитеза, градация, арнау) анықтау	8.2.5.1 шығарма дағы көркемде гіш құралдар дың (символ, синекдох а, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитера ция, ассонанс, риторика лық сұрақ) қолданыс ын талдау	9.2.5.1 шығарма дағы көркемде гіш құралдар дың (психолог иялық параллел изм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданыс ын талдай отырып, автор стилін анықтау	10.2.5.1 шығарма дағы әдеби тілді құбылту мен айшықтау дың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
2.6 Авторд ың көз қарасы	5.2.6.1 мұғалімні ң қолдауым ен автордың бас кейіпкерг е деген көзқарас ын анықтау;	6.2.6.1 автордың бас және қосалқы кейіпкерл ерге деген көзқарас ын анықтау; 6.2.6.2 негізгі	7.2.6.1 өз позицияс ын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерл ерге деген көзқарас	8.2.6.1 автордың кейіпкерл ерге деген көзқарас ын білдіру тәсілдері н анықтау; 8.2.6.2	9.2.6.1 автордың кейіпкерл ер мен оқиғаларғ а деген көзқарас ын анықтау н тәсілдері н белгілеу;	10.2.6.1 көркем шығарма ның бөлшекте рі арқылы автордың кейіпкерл ер мен оқиғаларғ а деген

	5.2.6.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету	және қосалқы ақпаратты ажырату	ын анықтау	модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру	9.2.6.2 басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру	көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау
2.7 Шығармашылық жұмыс	5.2.7.1 тірек сөздер, иллюстрация-ларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу 5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және оны тиімді пайдалана білу; 5.2.7.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет	6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығарма дағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу	7.2.7.1 оқыған шығармаға қатысты өз көғарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармашылық жұмыс жазу (шығарма, пікір, репортаж)	8.2.7.1 шығарма дағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу; 8.2.7.2 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейікерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық	9.2.7.1 әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); 9.2.7.2 орындалатын іс-әрекеттерін сөзбен суреттеу тәсілін меңгеру	10.2.7.1 өзбетімен шығармашылық жұмыстар: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың экранға түсіру); 10.2.7.2 паравербалды құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге

	ету			жұмыс жазу (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер) 8.2.9.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет ету		бағытталған сұрақтар қою
--	-----	--	--	---	--	--------------------------

3-кесте

«Бағалау және салыстыру» бөлімі						
Оқыту мақсаттары						
Бөлімше	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	10-сынып
3.1 Тарихи және көркемдік құндылығы	5.3.1.1 шығарма дағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау	6.3.1.1 шығарма дағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемелі салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұнда с туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	10.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұнда с туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
3.2 Көркем	5.3.2.1 өз ойлары	6.3.2.1 бас	7.3.2.1 кейіпкерлер	8.3.2.1 кейіпкерлер	9.3.2.1 өз ұстаным	10.3.2.1 өз

шығарманы бағалау	мен сезімдерін білдіретін отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 5.3.1.2 предекатив бірліктерінің қолданылып орындаған әрекеттерін сөзбен қоса алып жүру	кейіпкерлердің әрекеттерін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 6.3.1.2 мәдени тілдік қарым-қатынастың ережелерін білу және орындау	ер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру	ердің әрекетін бағалай отырып және өз көзқарасын қорғай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау	ын әр түрлі пікірлерді ескеріп отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу	ұстанымын әр түрлі пікірлерді ескеріп отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып талқылауға, пікір-сайыстарға қатысу
3.3 Әдеби шығармаларды салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің қолдауымен тақырыптары жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 5.3.3.2	6.3.3.1 тақырыптары және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 6.3.3.2 ауызша өз әрекетін	7.3.3.1 тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 7.3.3.2 ауызша	8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескеріп отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын	9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 9.3.3.2 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескеріп отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ	10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескеріп отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және

	өз әрекетін тірек сөздер арқылы айтып беру	жоспарлау	өз әрекетін жоспарлау, оның сапасын бақылау	(немесе үзінділері н) салыстыру	және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділері н) салыстыру	әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділері н) салыстыру
3.4 Әдеби сын	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7.3.4.1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиетімен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу	10.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиетімен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

44. Осы Бағдарлама сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспары негізінде осы Бағдарламаның қосымшасына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр бөлімде қамтылатын оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

45. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің
5-10 сыныптарына арналған
«Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған
мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-10 сыныптары үшін «Қазақ әдебиеті» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-сынып:
1-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Таза, мінсіз асыл сөз	«Керкұла атты Кендебай» ертегісі, «Қобыланды батыр» жыры, Асан қайғы «Асан қайғының жерге айтқан сыны» аңызы	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер; 5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2 түзетілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау; 5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2 тапсырмаларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру анализаторларын пайдалану; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау; 5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну; 5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру; 5.1.6.2 тірек сөздер бойынша өз әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу
		Анализ және интерпретация	5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерді

			<p>сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен мінездеме беру;</p> <p>5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету;</p> <p>5.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>5.3.2.1 өз ойлары мен сезімдерін білдіре отырып шығармаларды талқылауға қатысу;</p> <p>5.3.2.1 өз ойлары мен сезімдерін білдіре отырып шығармаларды талқылауға қатысу</p>
2-тоқсан			
«Тәрбиенің қайнар бұлағы»	Дулат Бабатайұлы «О, Ақтан жас, Ақтан жас», Ыбырай Алтынсарин «Қыпшақ Сейіткүл», «Атымтай Жомарт», «Дүние қалай етсең табылады?»	Түсіну және жауап беру	<p>5.1.1.2 терминдерді дұрыс айту;</p> <p>5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну;</p> <p>5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту;</p> <p>5.1.5.1 шығарманың мазмұны немесе үзіндісін қысқаша қайталап айтып беру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>5.2.1.1 мұғалімнің көмегімен жанрдың түрін және белгілерін анықтау;</p> <p>5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау;</p> <p>5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінде композиция элементтерін анықтау;</p> <p>5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және тиімді пайдалана білу;</p> <p>5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету;</p> <p>5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен мінездеме беру;</p> <p>5.2.7.1 тірек сөздер,</p>

			иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу
		Бағалау және салыстыру	5.3.3.1 мұғалімнің қолдауымен тақырыптары жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 5.3.3.2 өз әрекетін тірек сөздер арқылы айтып беру
3-тоқсан			
Адамгершілік – асыл қасиет	А. Байтұрсынұлы «Егіннің бастары» мысалы, «Адамдық диқаншысы» өлеңі, Б. Соқпақбаев «Менің атым Қожа» хикаяты, М. Қабанбай «Бауыр» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.1.1 терминдерді түсіну: көркем әдебиет, фольклор, ертегі, сюжет, эпитет, кейіпкер, гипербола; аллегория, композиция; 5.1.3.1 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.5.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету; 5.1.6.1 сұраққа қысқаша және толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	5.2.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың негізгі ойын анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау, кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен сипаттама беру; 5.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету; 5.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; 5.2.6.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету
		Бағалау және салыстыру	5.3.1.1 шығармадағы эпизодтар арқылы тарихи құндылығын бағалау

4-тоқсан			
Отбасы құндылықтары	Т. Нұрмағамбетов «Анасын сағынған бала» әңгімесі, Нұрдәулет Ақыш «Нағыз әже қайда?» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	5.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, тақырыпты түсіну; 5.1.2.2 түзетілген дыбыстарды дұрыс айтуын бақылау; 5.1.3 көркем шығармалардан шағын көлемді үзінділерді (поэтикалық, прозалық) мәнерлеп оқу, жатқа айту; 5.1.3.2 тапсырмаларды орындау сапасын бақылау үшін кинестетикалық және көру анализаторларын пайдалану; 5.1.4.1 қарапайым жоспар құрау; 5.1.4.2 педагогтың көмегіне жүгіну
		Анализ және интерпретация	5.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарма мәтінде композиция элементтерін анықтау; 5.2.4.1 бас кейіпкерді сипаттайтын маңызды эпизодтарды талдау; кейіпкерлерге мұғалімнің көмегімен сипаттама беру; 5.2.7.2 педагогтан бағыттаушы көмек сұрау және тиімді пайдалана білу; 5.2.4.2 бағыттаушы көмек көрсету; 5.2.6.1 мұғалімнің қолдауымен автордың бас кейіпкерге деген көзқарасын анықтау; 5.2.6.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету; 5.2.7.1 тірек сөздер, иллюстрацияларға сүйене отырып әдеби тақырыптар бойынша қысқаша шығарма, әңгімелер жазу; 5.2.7.3 үлгі және ауызша нұсқау бойынша әрекет ету
		Бағалау және салыстыру	5.3.4.1 оқырманның рухани дүниесіне шығарма әсерін талдай отырып, сыни хабарлама жазу

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Туған жерім – аялы алтын бесігім	«Аяз би» ертегісі «Алып Ер Тұңға» жыры, Әл Фараби «Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді», Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық» толғаулары.	Түсіну және жауап беру	<p>6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора; перифраз; драма;</p> <p>6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу;</p> <p>6.1.2.2 үлгі бойынша анықтамалар құрастыру;</p> <p>6.1.2.1 көркем шығарма туралы жалпы түсінік, негізгі және екінші кезектегі ақпаратты түсіну;</p> <p>6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық) фрагменттерін жатқа айту;</p> <p>6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру;</p> <p>6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау;</p> <p>6.2.3.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау;</p> <p>6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың көмегіне жүгіну;</p> <p>6.2.4.1 мәтіннен дәйек сөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру;</p> <p>6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау;</p> <p>6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу</p>

		Бағалау және салыстыру	6.3.2.1 бас кейіпкерлердің әрекеттерін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу; 6.3.1.2 мәдени тілдік қарым-қатынас ережелерін білу және орындау
2-тоқсан			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Ғылым таппай мақтанба», «Бірінші сөз», «Жетінші сөз», «Отыз бірінші сөз»	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, аңыз кейіпкері; әңгіме, портрет, пейзаж, метафора; перифраз; драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу; 6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық, драмалық), фрагменттерін жатқа айту; 6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру; 6.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шағын эпикалық немесе драмалық шығарманың мазмұнын (қысқа, толық) айтып беру; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру; 6.1.6.2 ауызша нұсқаулар бойынша әрекеттену
		Анализ және интерпретация	6.2.2.1 құрылымдық элементеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекеттену және 4-5 әрекетке нұсқау құрау; 6.2.3.1 шығарма композициясындағы белгілі бір эпизодтың алатын маңызына негіздеме жасау; 6.2.3.2 тапсырма орындау барысында педагогтың көмегіне жүгіну; 6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.6.1 автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген

			көзқарасын анықтау; 6.2.6.2 негізгі және қосалқы ақпаратты ажырату; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау
		Бағалау және салыстыру	6.3.1.1 шығармадағы кейіпкерлерді өзара салыстыра отырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру; 6.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау
3-тоқсан			
Мен балаң жарық күнде сәуле құған...	С. Торайғыров «Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы», С. Мұратбеков «Жусан иісі», О. Бөкей «Тортай мінер ақбоз ат», Дж. Лондон «Мексика ұлы» әңгімесі	Түсіну және жауап беру	6.1.4.1 қарапайым дәйеккөз жоспар құрау
		Анализ және интерпретация	6.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау (әңгіме, пьеса, ертегі); 6.2.2.1 құрылымдық элементеріне негізделе отырып шығарманың басты ойын анықтау; 6.2.2.2 ауызша берілген нұсқау бойынша әрекет ету және 4-5 әрекетке нұсқау құрау; 6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспарды пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау; 6.2.7.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу
		Бағалау және салыстыру	6.3.3.1 тақырыптары және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
Тәуелсіздік – қасиет тұнған ұлы ұғым	А. Алтай «Прописка», Р. Ғамзатов «Ана тілі», «Менің Дағыстаным» Е. Жүніс «Менің атым –Тәуелсіздік» өлеңі;	Түсіну және жауап беру	6.1.1.1 терминдерді түсіну: миф, әңгіме, афиша, портрет, пейзаж, метафора, антитеза, перифраз, лирика, драма; 6.1.1.2 пәнге қатысты терминдерді дұрыс айту, сауатты жазу; 6.1.3.1 мәнерлеп шағын көлемді мәтіндер (поэтикалық, прозалық,

			драмалық), фрагменттерін жатқа айту; 6.1.3.2 белсенді тыңдау дағдыларын меңгеру 6.1.4.1 қарапайым дәйексөз жоспар құрау; 6.1.6.1 сұраққа толық жауап беру
		Анализ және интерпретация	6.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен жоспар пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 6.2.4.2 оқу кезінде дыбыс айту және орфоэпия нормаларын сақтауын қадағалау; 6.2.5.1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтау
		Бағалау және салыстыру	6.3.4.1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:
3-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Көне күндерден жеткен жәдігерлер	Орхон-Енисей ескерткіштері, «Күлтегін» жыры, Жиёмбет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім», Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы»	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау; 7.1.3.2 шығарманың мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану; 7.1.4.1 күрделі жоспар құрау;

			7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру; 7.1.6.2 көру моделіне сүйене отырып байланыстырып сөйлеу
		Анализ және интерпретация	7.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.3.1 шығарма мәтнінде композиция элементтерін бөлу, эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; 7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастау, аяқтау
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру
2-тоқсан			
Толғауы тоқсан қызыл тіл	Ш. Қанайұлы «Зар заман», С. Аронұлы «Сүйінбайдың Қатағанмен айтысы», Ж. Жабаев «Июнь жарлығы»	Түсіну және жауап беру	7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.3.2 шығарманың мағынасын жеткізу үшін паравербальді құралдарды қолдану
		Анализ және интерпретация	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіруі; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.3.1 шығарма мәтнінде композиция элементтерін бөлу, эпиграф рөлі мен мәнін түсіндіру; 7.2.3.2 оқиғаның жүйелілігінің еске түсіру үшін графикалық және суретті жоспарын құру; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып

			кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастау және аяқтау
		Бағалау және салыстыру	7.3.2.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға қатысты шығармаларды талқылауға қатысу; 7.3.1.2 тақырып бойынша монолог құрастыру
3-тоқсан			
Балалар мен үлкендер	М. Жұмабаев «Батыр Баян», М. Әуезов «Көксерек», Қ. Қайсенов «Жау тылындағы бала» ,	Түсіну және жауап беру	7.1.1.1 терминдерді түсіну: аңыз, астарлы әңгіме, мысал, баллада, классицизм, таңғажайып әңгіме, комедия, мысқыл, гротеск, мазақ, лирикалық кейіпкер, өлең ұйқасы, аллегория, инверсия, анафора; 7.1.1.2 пәнге қатысты негізгі терминдерді білу және белсенді қолдану; 7.1.2.1 белгілі және белгісіз ақпаратта қосылған көркем шығармалардың егжей-тегжейін түсіну; 7.1.2.2 жазбаша жұмыс түрлерін орындау барысында өз өзін бағалау; 7.1.3.1 мәтінде лирикалық кейіпкердің сипаттамасына байланысты шығармалардан дәйексөз, үзінділер өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру; 7.1.6.1 проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру
		Анализ және интерпретация	7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.4.2 оқу диалогты бастау және аяқтау; 7.2.5.1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия,

			гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтау; 7.2.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау
		Бағалау және салыстыру	7.3.1.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті мен автор берген портреттік мінездемелі салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығына баға беру
4-тоқсан			
Ұрпақ тәрбиесі	Р. Ғамзатов «Ана тілі» өлеңі, «Менің Дағыстаным» әңгімесі, Қ. Әбдіқадыров «Қажымұқан» хикаяты, А.С. Пушкин «Ескерткіш»	Түсіну және жауап беру	7.1.4.1 күрделі жоспар құрау; 7.1.5.1 кейіпкерлер мен оқиғаларға байланысты өз пікірін білдіре отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын (қысқаша, толық, іріктеп) айтып беру; 7.1.5.2 тірек сөздер мен үлгі бойынша монолог құрастыру
		Анализ және интерпретация	7.2.2.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 7.2.2.2 мәтінді оқу кезінде өзін-өзі және бір-бірін бақылау; 7.2.4.1 мәтіннен дәйексөздер мен бөлшектерін пайдалана отырып кейіпкерлерге мінездеме беру; 7.2.6.1 өз позициясын дәлелдей отырып автордың бас және қосалқы кейіпкерлерге деген көзқарасын анықтау; 7.2.7.1 оқыған шығармаға қатысты өз көзқарасын білдіре отырып әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармашылық жұмыс жазу (шығарма, пікір, репортаж)
		Бағалау және салыстыру	7.3.3.1 тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 7.3.3.2 ауызша өз әрекетін жоспарлау, оның сапасын бақылау; 7.3.4.1 әдеби шығарманың

		эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
--	--	---

4) 8-сынып:
4-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Дананың сөзі – ақылдың көзі	Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи «Даналық кітабы», Ақтамберді Сарыұлы «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет»	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 терминдерді түсіну: романтизм және реализм, тарихи кейіпкер, трагедия, комедия, поэма, символ, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян; 8.1.1.2 әдебиеттану элементтері бар мәтін оқығанда кезең-кезеңдік және қорытынды өз өзін бағалау; 8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру; 8.1.3.2 көрсеткіштерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу; 8.2.4.3 мәтінмен жұмыс істей білу (ақпарат алу)
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Ш. Құдайбердіұлы «Еңлік- Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі, Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы», М. Мөңкеұлы «Үш	Түсіну және жауап беру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес шығармалар мен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және

	киян», «Сарыарқа»,		мәнерлеп жатқа айту
		Анализ және интерпретация	8.2.2.1 шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.2.1 көру тіректер негізінде байланыстырып сөйлеу және графикалық түрде ақпаратты көрсете білу; 8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	«Қыз Жібек» жыры, Б. Момышұлы «Ұшқан ұя» әңгімесі, М. Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы М. Шаханов «Нарынқұм зауалы»	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, ашық және жасырын (астарлы) ақпаратты ажырату; 8.1.2.2 тілдік тапсырмалар орындау аясында өзін-өзі шынайы бағалау және есеп беру; 8.2.2.1 шығарманың мәселесіне байланысты өз ойын білдіре отырып тақырыбы мен идеясын анықтау
		Анализ және интерпретация	8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру; 8.2.4.2 кейіпкердің іс-әрекетіне өз ойын білдіру; 8.2.6.2 модель бойынша автордың көзқарасын жеткізе отырып пайымдау мәтін құру; 8.2.7.1 шығармадағы оқиға желісін өзіндік көзқарас тұрғысынан дамытып жазу
		Бағалау және салыстыру	8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау; 8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Т. Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі,	Түсіну және жауап беру	8.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді

Ж. Сахиев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» фантастикалық әңгімелері		<p>мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту;</p> <p>8.1.3.2 критерийлерге сүйене отырып оқу сапасын бағалау;</p> <p>8.1.4.1 күрделі дәйеккөз жоспар құрау;</p> <p>8.1.5.1 дәйексөздің әртүрлі тәсілдерін қолдана отырып шығарманың және үзіндісінің мазмұнын айтып беру;</p> <p>8.1.5.2 өз әрекетін сөздік реттеу;</p> <p>8.1.6.1 дәйек сөздерді қолдана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру</p>
	Анализ және интерпретация	<p>8.2.3.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау;</p> <p>8.2.4.1 кейіпкерлерге, олардың әрекеттеріне, мінез-құлық себептеріне, есімдері мен тектерінің мәніне сипаттама беру;</p> <p>8.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ) қолданысын талдау;</p> <p>8.2.6.1 автордың кейіпкерлерге деген көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>8.2.7.2 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып кейіпкерге және оның іс-әрекетіне қатысты өз көзқарасын білдіре отырып шығармашылық жұмыс жазу (әдеби кейіпкерге хат жазу, сценарийлер)</p>
	Бағалау және салыстыру	<p>8.3.2.1 кейіпкерлердің әрекетін бағалай отырып және өз көзқарасын қорғай отырып шығармаларды талқылауға қатысу;</p> <p>8.3.1.2 өз әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау;</p> <p>8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу</p>

5) 9-сынып:
5-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 - тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн «Құтты білік», Сырым Датұлы «Балаби мен Сырым», Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені», «Біржан-Сара» айтысы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, роман, лирикалық шегініс, типизация, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм; 9.1.1.2 өзінің сөйлеу әрекетін дұрыс бағалау; 9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 9.1.4.1 тезистік жоспар құрау; 9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.1.2 құрбысының сұрауы бойынша мақсатты көмек көрсету; 9.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 9.2.5.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай», Махамбет Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны»,	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою; 9.1.3.2 оқу тапсырмаларын

	«Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек»,		орындауына шынайы өзін-өзі бағалау
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанрдың түрін және белгілерін анықтау; 9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырып пен идеясын анықтау; 9.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру; 9.2.5.2 өз сөзінде дыбыстық мәдениетін бақылауға ұмтылуын көрсету; 9.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	I. Жансүгіров «Құлагер» поэмасы, P. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі; Д. Исабеков «Әпке» драмасы	Түсіну және жауап беру	9.1.2.2 құрбысының жауабын немесе жұмысын түзету үшін сұрақтар қою; 9.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әр түрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру; 9.1.5.2 беруге мәні орындаған іс-әрекеттерінің мәнісін ашық оймен жеткізу
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1 шығарманың өзектілігіне байланысты өз ойын білдіріп, өзінің позициясын дәлелдей отырып тақырыбы пен идеясын анықтау;

			<p>9.2.5.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау;</p> <p>9.2.6.1 автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>9.2.7.2 орындалатын іс-әрекеттерін сөзбен суреттеу тәсілін меңгеру</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>9.3.2.1 өз ұстанымын әр түрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенаманың өзектілігін бағалай отырып шығармаларды талқылауға қатысу;</p> <p>9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру</p>
4-тоқсан			
Мәңгілік ел – мәңгілік мұрат	Н. Айтұлы «Бәйтерек» поэмасы, М. Темірхан «Тәуелсізбін» өлеңі	Түсіну және жауап беру	<p>9.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту;</p> <p>9.1.6.1 дереккөздер пайдалана отырып проблемалық сұрақтарға дәлелді жауап беру;</p> <p>9.1.6.2 мәтінге балама, тікелей және жанама сұрақтар қою</p>
		Анализ және интерпретация	<p>9.2.6.1 автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау;</p> <p>9.2.6.2 басты және қосалқы кейіпкерлердің әрекетінің алгоритмі мен жоспарын құру;</p> <p>9.2.7.1 әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру)</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>9.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру;</p> <p>9.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру</p>

б) 10-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз, не ғайып, не даусыз...»; Төле би «Ердің бақыты – әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын, не қымбат, не қиын»;	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 терминдерді түсіну: портрет, пейзаж, символ, символика, көркем деталь, көркем уақыт, көркем кеңестік, ретроспекция, мысқыл, мазақ; 10.1.1.2 сөйлеу әрекетін жоспарлау, бақылау және бағалау
		Анализ және интерпретация	10.2.1.1 жанрдың түрі мен белгілерін анықтау; 10.2.2.1 көркем шығарманың өзектілігіне қатысты өз ойын оқу диалогта білдіру және өзінің позициясын дәлелдеу; 10.2.2.2 шығарманың тақырыбы мен идеясын талқылауда вербальді және вербальсіз құралдарды дұрыс іріктеу
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай», Махамбет Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек», Ш. Уәлиханов «Ыстық көл күнделігі»;	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысты өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылған жұмыстардың сапасы туралы бағалау пікір құрастыра білуі; 10.1.4.1 тезистік және дәйеккөз жоспар құрау
		Анализ және интерпретация	10.2.3.1 мәтінде композиция элементтерін анықтау, композиция түрлерін ажырату, ішкі және сыртқы композицияның элементтерін көрсету, лирикалық шегіністерінің мәнін түсіндіру; 10.2.3.2 сюжеттің композициялық шешімім ұсыну

		Бағалау және салыстыру	10.3.2.1 өз ұстанымын әртүрлі пікірлерді ескере отырып, мәселенің өзектілігін бағалай отырып талқылау, пікір-сайыстарға қатысу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	I. Жансүгіров «Құлагер» поэмасы, Б. Майлин «Шұғаның белгісі» хикаят Ғ. Мүсірепов «Ұлпан» романы. К. Гамсун «Аштық» романы	Түсіну және жауап беру	10.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан ұғыну, естіген немесе оқығанға қатысы өз ойын білдіру; 10.1.2.2 атқарылған жұмыстардың сапасы туралы бағалау пікір құрастыра білуі; 10.1.5.1 сюжеттің дамуын қайта ойлай отырып және айтып берудің әртүрлі тәсілдерін пайдалана отырып шығарманың мазмұнын айтып беру
		Анализ және интерпретация	10.1.3.1 шығарманың тақырыбын ашатын дәйексөз, үзінділерді мәтінінде өз бетімен табу және мәнерлеп жатқа айту; 10.1.3.2 сөйлеу мәдениетін меңгеруге ұмтылуын көрсету; 10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау; 10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану
		Бағалау және салыстыру	10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселенамасы жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру
4-тоқсан			
Махаббат және абырой	М. Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы; Т. Айбергенов «Сағыныш»; Ф. Оңғарсынова «Өлең мен сені аялап өтем»	Түсіну және жауап беру	10.1.6.1 негізгі сюжеттік көріністерді, тірек сөздер мен дерек көздерді пайдалана отырып жайылма сұрақтар құрастыру; 10.1.6.2 мәтінді оқу барысында өз өзін және өзара бағытталған бақылауды жүзеге асыру
		Анализ және интерпретация	10.2.4.1 кейіпкерлерді, олардың іс-әрекеттерін сипаттау;

			<p>10.2.4.2 белсенді тыңдау дағдысын меңгеру; 10.2.4.3 диалогта ілікпе сөздерді қолдану; 10.2.5.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 10.2.6.1 көркем шығарманың бөлшектері арқылы автордың кейіпкерлер мен оқиғаларға деген көзқарасын анықтау тәсілдерін анықтау; 10.2.7.1 өз бетімен шығармашылық жұмыстарын жазу: әдеби және еркін тақырыпқа шығарма, пікір жазу (спектакльдер, жазушылардың шығармаларын экранға түсіру); 10.2.7.2 паравербальді құралдарды пайдалана отырып нақтылау және түсінуге бағытталған сұрақтар қою</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>10.3.3.1 автордың ұстанымын түсіндіру; 10.3.3.2 ұлттық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып тақырыптары, жанры және мәселесі жақын орыс, қазақ және әлемдік әдеби шығармаларын (немесе үзінділерін) салыстыру; 10.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сын мақала жазу</p>